

FRANCA MASU, CANTANT. ALGUERESA

Text: DAVID ESCAMILLA / Fotos: JORDI PLAY

"Canto a ulls clucs"

Franca Masu (l'Alguer, 1962) va aprofitar el Mercat de Música Viva de Vic per presentar el seu primer disc, 'El meu viatge'. Un aplec de cançons amb la ferma intuïció que la música és el millor equipatge per a seguir aquest llarg itinerari que és la vida.

Intèrpret autodidacta i passional, s'acosta a l'univers del jazz amb la secreta esperança de trobar-hi camins de llibertat i noves formes d'expressió. Després d'haver cantat en uns quants locals algueresos i sards un repertori basat en una selecció d'estàndards americans, Franca Masu s'adona que la cultura americana li para molt lluny. Fascinada per la tradició i la sensibilitat mediterrànies, es proposa de rascar i recuperar totes les essències que l'acosten a la terra dels avantpassats, uns orígens que tenen a veure amb un paisatge natural d'excepció, però també amb una geografia humana de gran relleu.

Ha aparegut en el panorama artístic dels Països Catalans fa gairebé tres anys. Aquesta bella algueresa és la viva expressió d'un encertat equilibri entre la tradició catalana i la música moderna. Un pont policromàtic entre les cultures mediterrànies a través del dolç català de l'Alguer. Des del seu particular microcosmos mariner, el cant de Franca Masu travessa la mar que fou dels grecs, dels fenicis i dels romans i, com un màgic viatge en el temps, se situa en aquest present atrafegat i veloç de la modernitat.

Dintre el bagul més íntim hi porta cançons de mar i de costes, de vida i de mort, d'amor i solitud, de memòria i oblit, sempre a través de la sensibilitat literària d'una acurada selecció de poemes catalans i algueresos.

—Per què va triar la música com a forma de viure?

—Els meus primers records es remunten als tres anys. Tinc una imatge molt clara d'aquella època, gairebé fotogràfica. Quan era allà dalt, a la meua estimada trona, cantava una vella cançó que es va posar de moda a Itàlia i que feia "*bambina, piccolina, patatina, col naso piccolino, patatino...*" Després, als cinc anys, en un restaurant alguerès, davant un llarguíssim piano negre de cua, jo cantava un repertori de cançons de la Sylvie Vartan, temes com ara "Dos minuts de felicitat". Era perfectament capaç de reproduir tot allò que veia a la televisió, especialment als festivals de San Remo.

—A la família, hi ha ningú vinculat a la música?

—El *nonno* era un cantaire molt popular al poblet sard de la mare, un llogaret anomenat Orune. Era un intèrpret de música tradicional, un improvisador. A cada festa assenyalada improvisava en públic i unes peces rimades bo i acompanyant-se amb la guitarra. D'una altra banda, la germana de l'àvia paterna era una veu lírica de primer ordre. Però també recordo molta més gent de la família cantant tot el sant dia...

—A Itàlia la gent canta més que no pas aquí. Canta tot feinejant a casa, passejant pel carrer... La cultura musical popular encara és tan viva com sembla?

—Sí, és cert! Allà tothom canta. Un dia vaig adonar-me que jo vivia cantant. Vaig a l'escola cantant, cada instant de pausa entre una classe i una altra, o a la sala de professors, mentre preparo la classe, canto mentalment. Tot és sempre música! I la veri-

"Gràcies al concert de Maria del Mar Bonet vaig descobrir un nou i preciós canal de comunicació per a escriure i cantar cançons. Aleshores vaig replantejar-me la mirada a Amèrica i a la música anglo-saxona".

tat és que, com que ja començo a conèixer-me una mica, el dia que no ho faig vol dir que no em trobo gens bé. De vegades, pensant en els meus fills, em demano si ja no en deuen estar tips, de sentir sa mare tot el dia cantant, des que es lleva fins que se'n va a dormir.

—*Deixant una mica de banda la seva infantesa, com recorda una etapa tan decisiva com l'adolescència i quina banda sonora hi associa?*

—La veritat és que vaig viure un canvi radical després de tanta música lleugera, música italiana i pop, perquè vaig descobrir el jazz i m'hi vaig acostar. Me n'atreia el ritme, aquell acompanyament, però en desconeixia el significat i la importància reals. Vaig comprar-me una col·lecció de discs amb els principals artistes, interessant-me concretament per les veus diverses. Gràcies a aquells vinils vaig aprendre a entendre com funcionen certes modulacions de la veu, algunes escales, sonoritats i ritmes, jugant amb el temps, desplaçant-lo endavant, endarrere... M'hi divertia tant, fent-ho! Ara, un bon dia vaig decidir d'abandonar aquell camí perquè em vaig adonar que no duia gaire enlloc.

—*Arran d'un concert a l'Alguer descobreix la veu i la presència de la Maria del Mar Bonet. Què significa artísticament per a vostè?*

—El primer de setembre de 1996 la Maria del Mar Bonet tocava a l'Alguer. Jo no sabia ni qui era, però uns quants amics em van recomanar que l'anés a sentir. Quan va aparèixer a escena em va al·lucinar! Va impressionar-me especialment l'ús del català en la seva música. Gràcies a aquell concert, vaig descobrir un nou i preciós canal de comunicació per a escriure i cantar cançons. Aleshores vaig replantejar-me aquella

mirada a Amèrica i a la música anglo-saxona, amb la idea que, en el fons, tot allò no em pertanyia, tant més que a casa disposava d'un patrimoni que calia salvar, un món per a descobrir que s'obria amb gran sorpresa davant meu. En aquest sentit, estic més convençuda que mai que la meua llengua artística és el català. De fet, aquests darrers dies he entrat en contacte amb l'ACIC, l'Associació de Cantants i Intèrprets en Llengua Catalana, i més concretament amb qui n'és el secretari general, Lluís Marrasé, un home il·lusionat i ple de projectes engrescadors. Me'n vull fer sòcia i participar-hi activament, perquè crec que cal que tots hi posem alguna cosa perquè aquesta petita i estimada barqueta de la música catalana continuï navegant sense sucumbir a ventades ni tempestes.

—*El seu pare és una figura fonamental per a entendre la seva actitud davant la vida i la música. A*

través de quins mecanismes ha arribat a influir tant en el seu tarannà?

—El meu pare m'ha regalat la part somiadora i artística que posseeix, en grans dosis, perquè es tracta d'un pintor molt popular a Sardenya. És conegut com el pintor de la mar i de les dones d'aigua, aquelles màgiques nimfes que va crear, anomenades *le bagnanti* (les banyistes). Tot això, ho he anat interioritzant un dia i un altre i ara sé que perviurà en mi per sempre.

—*A partir de l'any 1997, comença a buscar textos de poetes per musicar i somia en un projecte propi. Com va anar?*

—Estava desesperada perquè no trobava textos en català que m'agradessin per musicar-los. Llavors vaig anar a la biblioteca de l'Alguer i tot parlant amb el director, el senyor Guido Sari, vaig demanar-li algunes paraules boniques per a fer cançons,

en alguerès o bé en català, i va donar-me un llibre de poemes sense dir-me'n res de l'autor. Vaig llegir els poemes i un va impressionar-me especialment, aquell que es titula "Saber que hi ets". Aleshores vaig començar a teixir les meves fantasies de com sonaria, i quan ho vaig ensenyar al meu guitarrista, de seguida hi va escriure la música corresponent. Quan vaig tornar a la biblioteca per consultar al director si calia demanar permís a l'autor per cantar els seus textos, va resultar que eren amics i que el poeta en qüestió era l'escriptor barceloní Carles Duarte.

—*Fa dos estius va descobrir el fado. Què significa per a la seva trajectòria artística?*

—Ho és gairebé tot! El cas és que uns professors de portuguès vénen un dia a un dels meus concerts, els fascina allò que senten i l'endemà em regalen un disc de

Dulce Pontes. Em diuen que hi ha certes reminiscències lusitanes en allò que canto i en la manera de cantar, una certa *saudades*, però jo els asseguro que mai no havia parat atenció a aquella música. Però serà a partir d'aquell disc de la Pontes que descobreixo tot un món que m'és a prop i que adoro. Després també conec la veu de la Teresa Salgueiro dels Madredeus, una veu que per a mi representa una ferida oberta al cor. Darrere els vidres del finestral de casa meua, des d'on domino tot el port de l'Alguer, sovint escolto les cançons de Madredeus i ploro, com si aquella veu tingués la clau per a obrir unes portes que feia massa que eren tancades. A partir d'aquí i del descobriment del fado, reconstrueixo tot allò que ja duia a dins, els cants i els laments del poblet sard d'Orune, aquella veu i aquelles experiències que en la meua ànima es trobaven a pler i que jo havia conservat amb gran cura. Por-

"De vegades, pensant en els meus fills, em demano si ja no en deuen estar tips, de sentir sa mare tot el dia cantant, des que es lleva fins que se'n va a dormir".

to a dins aquell lament, aquella melangia eterna. La veritat és que sovint em sento desesperadament nostàlgica davant algunes coses que, de fet, encara no conec. Aquest és el meu secret.

—En la confluència entre el fado i el jazz neix el seu projecte musical, aquest primer disc que es titula *El meu viatge*. Com va anar l'experiència?

—Fa tan sols un estiu conec un home màgic i decisiu en la meua vida, un músic, un arranjador i director musical excel·lent, un personatge extraordinari anomenat Mark Harris. Era a Copenhaguen dirigint un dels darrers concerts del *tour* mundial de la Laura Pausini. Jo tenia tres cançons en MP3, a Internet, i les hi vaig enviar per correu electrònic. Quan les va sentir, de seguida va posar-se en contacte amb nosaltres i va venir a l'Alguer a treballar. Vam assajar amb els músics i vam parlar de tots els detalls durant tres dies intensos. Recordo que va voler parlar amb tothom que havia participat d'alguna manera en aquell projecte, fins i tot amb els meus pares. I va ser a partir de tot allò que va decidir de fer la producció del meu disc, és a dir, el meu viatge, i tirar-lo endavant.

—La seva història és molt visceral, plena de passions i de sensacions a flor de pell. El concert en directe que vam poder sentir a l'Orfeó Vigatà, en el marc del *Mercat de Música Viva de Vic*, també va tenir aquesta intensitat...

—M'agradaria de pensar que és així! Crec que el meu diàleg amb el públic des de l'escenari és molt immediat, perquè estableixo un *feeling* amb la platea, tot i que alhora també aconseguixo de conservar una certa distància necessària. Sempre sento que el públic és a prop meu.

—Creu que els referents essencials que han configurat la música mediterrània s'han esgotat? L'imaginari mediterrani podria acabar convertint-se en un pou sec?

—Li agrada de dir que, sempre que pot, canta a ulls clucs. En què pensa llavors?

—Cada vegada que canto amb els ulls clucs imagino coses extraordinàries i plaents. La fantasia em transporta a un món irreal on puc volar i veure-ho tot des de molt amunt, a vista d'ocell. Quan em trobo així visc emocions que em fan sentir inefable, d'una lleugeresa extrema.

Són petits instants i breus experiències sensuais que desitjo amb gran intensitat i que visc com si fossin absolutament reals.

ca de por, fins i tot! Mark és un músic complet, un home molt exigent i ple de saviesa, que adora la música com a camí de llibertat i com a dimensió lúdica, però també com a feina rigorosa i plena d'esforç i superació personal. Treballar amb ell ha significat per a mi posar en marxa tota una sèrie de mecanismes que em semblen totalment necessaris, com per exemple la disciplina, la constància i la paciència, unes capacitats en què Mark també excel·leix i en què jo, ho he de confessar molt sincerament, encara vaig una mica peix. El fet que un músic tan important com Mark Harris es decideixi a esmerçar els seus esforços i el seu temps i talent en el meu somni és un fet que tot i el temps transcorregut encara avui no he acabat de pair i que m'aclapara constantment. Òbviament, per a mi aquesta col·laboració és més que un honor, gairebé és un regal dels déus.

—De cap manera! Sempre he pensat que la música de la Mediterrània es mou al mateix ritme i seguint la cadència de les ones del mar, que ve i que torna, que es renova constantment... Melina Mercouri, Mikis Theodorakis, Georges Moustaki, Edith Piaf, Jacques Brel, Giovanna Marini, Maria del Mar Bonet... Totes aquestes veus i expressions són i restaran ben vives. No em fa gens de por el futur, en ell només hi veig esperances i molta il·lusió. La música amb color de blau i olor de sol és tan eterna com poden ser-ho les grans forces que mouen els estels, tan intens i perdurable com un petó, com una carícia o com un poema.

—Treballar amb un personatge del prestigi i la categoria de Mark Harris, director musical, productor, arranjador, compositor i pianista, entre més coses, la fa entrar de ple en tot el que és l'univers de la música professional. Aquest desafiament estimulante no li produeix a vostè, també, una mica de respecte?

—Sí, és clar, i una mica de por, fins i tot!

